

Irati Alcantarilla bertsolari eta futbolari urruñarra. Ekainaren hasieran jantzi zuen Eskolarteko txapela. Guillaume FAUVEAU

Urruñarra da eta dato-
rren aben-
duan bete-
ko ditu 18
urte. Ekai-
naren 8an Saran jokatu zen Es-
kolarteko Bertsolari Txapelke-
tan txapela etxeratu zuen.
Hilabete inguru lehenago, Pla-
zatic Gaztetzera sariketan ere
irabazle izan zen. Aurten plaza
dezente egiten ari da, Euskal
Herri osoan barna, eta inoiz
baino bertsolariago sentitzen
omen da. «Ez dut sentitzen on-
do egin beharra eta agian ho-
rregatik, ondo egiten dut». Une
gozoa bizi du, bere bi pa-
sioekin gozatzen ari baita; ber-
tsolaritza eta futbola. Orain-
txe fitxatu du Oiartzungo
Kirol Elkartek.

«Urruñan bizi naiz, baina
futbolean Oiartzunen joka-
tzen dut orain eta bertso es-
kolan Irunen ibiltzen naiz.
Irun inguruan asko mugitzen

infraganti

IRATI ALCANTARILLA

Euskal Herriko Eskolarteko txapela etxeratu berri du urruñar gazteak. Oraindik 18 urteak bete gabe, bertsolaritzan eta futbolean polito egiten ari da bidea. Aurten Oiartzunen jokatu du. Borrokalaria da, «bizitzak horrela egina», eta garbi dauka zer esan nahi duen eta nola. Bertsolaria eta futbolaria eta, oraingoz, bietan segitzeko asmoz.

naiz. Baina eskolan Seaskan aritu izan naiz beti». Orain Irakasle Ikasketetako gradu bat egingo du.

Eskolartekoa urruñar batek irabazi duela nabarmentzen dugun unetik, bistan uzten ditugu hainbat estereotipo. Eta horrekin konturatuta dago Alcantarilla. «Konturatzen naiz Hego Euskal Herrikoen-
tzat Ipar Euskal Herria oso

aparte dagoela. Niri, adibidez, harrigarria egiten zait irundar batentzat Urruña Tolosa bai-
no urrunago egotea. Hemen-
txe dago, bost minutura. Egia
da beste mundu bat balitz be-
zala ikusten dutela, eta mun-
du beraren parte garela. Baina
Iparraldekoentzat ere Hegoal-
dea oso urruti dago. Bi estatu-
ren arteko marran bizitzearen
ondorioa izango da».

Urruñako ikastolan hasi zen bertsora gerturatzen, baina etxean ere jaso du bertsozale-
tasuna. «Hasieran idatziz ba-
karrik egiten genuen. Bat-bate-
an 12-13 urterekin hasi
nintzen, eta gero eta gustura-
go sentitzen naiz bertsotan.
Bertsolari sentitzen naiz».

JENDAURREAN LASAI SAMAR

Plazak, jendaurrekoak, berti-
gorik ematen ote dion galde-
tuta, lasai erantzuten du. «Ha-
sieran banuen beldur hori.
Baina jendaurrean bertsotan
hasi nintzenean, konturatu
nintzen publikoa ez dudala
ikusten, nire buruarekin ko-
nektatzen dut erabat eta ba-
rrura begira egoten naiz. Pu-
blikoak baino gehiago
kezkatzen nau bertsokideak
askotan. Egokitu izan zait pun-
tako bertsolariekin aritzea,
Unai Iturriagarekin adibidez,
eta orduan bai sentitu dut
maila eman beharraren pre-
sioa. Baina publikoaren pre-
sioak ez nau estutzen. Nabari-
tu izan dut, eta zorte handia
dela uste dut, publikoak oso
ondo erantzuten diola nire
bertsokerari, gustatu egiten
zaiela nire esateko modua.
Gaztea eta hasiberria naizela-
ko izango da agian».

Bertsokideek, baina, eman
diote abisua: berriaren etiketa
ez da betirako, iraungi egiten
da. «Bai, esan didate eta ni ere
konturatu naiz. Publikoak ge-
ro eta gehiago espero du ni-
gandik. Ea asmatzen dudan
hori kudeatzen».

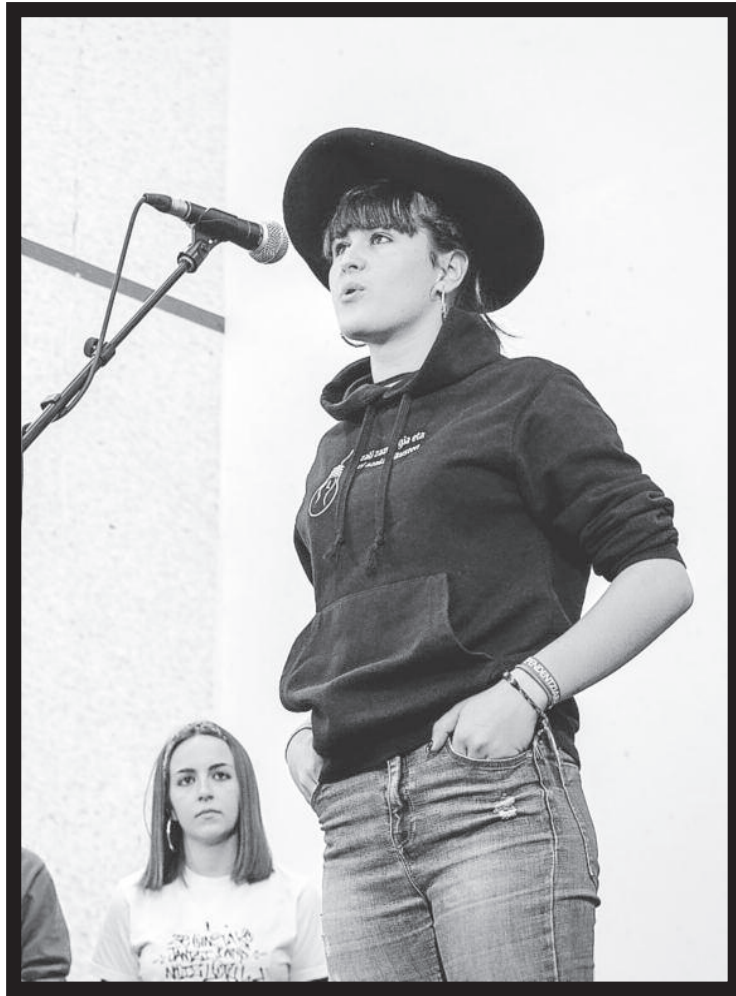
Bertsolariak zer esango eta
nola esango, horri begira ego-
ten da entzulea. Eta bertsolari
gazteari gerta dakioke artean
bizitu gabekoari kantatu beha-
rra. «Saiatzen naiz ondo infor-
matua egoten, albisteak jarrai-
tzen. Komeni da, gainera,
kantatu behar duzun herriari

buruz ere informazio egunera-tua izatea. Ariketa hori egiten dut. Baina uste dut bertsolari ez banintz ere, egingo nukeela. Gustatzen zait gure munduan zer gertatzen den jakitea». Oraingoz ez omen zaio gertatu zer esan ez dakiela geratzea gai baten aurrean. «Normalean, beti izan dut zer esan eman dizkidaten gaien inguruan. Behin gertatu zitzaidan ez nekiela zer esan, eta horixe esan nuen bertsotan; ez dakit zer esan. Oso ondo funtzionatu zuen gainera».

Goi mailako futbolaria ere bada Irati Alcantarilla. Orain arte Irungo Mariño taldean aritu da, Euskal Ligan, eta aurtun Oiartzun Kirol Elkartek fitxatu du. «Borrokalaria naiz, horrela definituko nuke nire burua. Hori etxetik jaso dut, gurasoen eskutik. Horrela izatea egokitu zait».

BORROKALARIA

Gurasoak donostiarrak ditu, baina Urruñan bizi dira aspal-ditik. Irati Alcantarilla motxiladun umea izan da, aita eta ama kartzelan izan baititu. «Dagoeneko kendu dut motxila, baina egia da pisu handia zuela. Pozten naiz orain horri buruz gehiago hitz egiten delako, lehen ekidin egiten zen motxiladun haurren gaia. Hiru urte nituela atxilotu zituzten gurasoak. Ama bi urte eta erdi egon zen espetxean eta aita zortzi-bederatzi urte. Baina ama kalera atera zenean, bost urtez lehengusuekin bizitzera behartu gintuzten. Hori pasata, ama eta biok bakarrik bizi izan gara, aita askatu zuten arte. Uste dut borrokalaria izatea beste erremediorik ez dudala izan», kontatu du irriño batekin. Futbola, bertsolaritza eta ikasketak direla medio, joan-etorrian ibiltzen da Urru-

Alcantarilla Sarako saioan, txapela jantzi berritan. GAUR8

«Nabaritu izan dut, eta zorte handia da, publikoak oso ondo erantzuten diola nire bertsokerari, gustatu egiten zaiela nire esateko modua. Gaztea eta hasiberria naizelako agian»

Motxiladun umea izan da, aita eta ama kartzelan izan baititu. «Dagoeneko kendu dut motxila, baina egia da pisua zuela. Pozten naiz orain horri buruz gehiago hitz egiten delako»

ñatik eta oraingoz aita da bere txoferra.

«Orain arte astean hirutan entrenatzen ginen eta gero nire kasa ere aritzen nintzen. Pentsatzen dut Oiartzunen antzeko arituko garela. Iaz lesio bat izan nuen bizkarrean eta hilabete batzuetan entrenatu gabe aritu naiz. Ea nola hasten dudan denboraldia».

Emakumeen futbola azkenaldian lortzen ari den ikusgarritasunarekin pozik dagoen arren, begiratu kritikoaz

hausnartzen du. «Pentsatzen dut futbola dirua dela eta emakumeak akaso orain hasi garela dirua ematen edo dirua emateko aukerak erakusten. Baina klubean artean lehia handi bat ikusten dut, nor baino nor feministago agertzeko, etiketa hori nahi dute, baina gero sakonean ez dakit benetakoa lana egiteko prest ote dauden. Alde batetik futbolaren alde nago, baina, bestetik, futbolaren oso kontra. Taldeko lana gustatzen zait, baina futbolak dakartzan interesak eta dirua ez zaizkit batere gustatzen».

Eta, bertsolaritzaz, zer gustatzen zaio eta zer ez? «Gustatzen zaizkit gai bat entzuten dudanean nire barruan sortzen diren istorioak eta gustatzen zait jendeak nik esaten dudana entzuteko interesa izatea. Eta ez zait gustatzen poto egitea. Nire ustez, ez luke horrela izan behar, baina potoa da bertsolari batek egin dezakeen hanka-sartze larrienetakoa. Euskara akats larriak berdin epaitu beharko lirateke nire ustez, baina ez da horrela gertatzen».

Kantaera ederra eta indartsua dauka Alcantarillak. «Asko gustatzen zait abestea, beti ibiltzen naiz kantuan. Tira, beti ibiltzen naiz bertsotan, dutxan, etxean, bidean... ez naiz abeslaria, bertsolaria naiz».

FUTBOLA ETA BERTSOA, BIAK

Bertsolaria eta futbolaria. Buruak eta gorputzak elkar osatu egiten ote dute? «Normalean, bertso saio bat baino lehen, hiru egun gaizki pasatzen ditut; jan gabe eta lo egin gabe. Horrek kalte egiten dit futbollean jokatzeko. Bertsoak eragin dit futbollean, baina aldrebes ez, futbolak ez dit eragin bertsotan. Aukeratu beharra-

ren presioa ere sentitu dut; futbola edo bertsoa, bietako bat. Baina, oraingoz, biak egiten segitu nahi dut».

Tira, futbola eta bertsoa, gorputza eta burua esan dugu, baina ez da erabat zuzena, gorputzak ere presentzia baitauka bertsolaritzan. Eta emakumeen gorputzak, gainera, presentzia berezia, lupa zorrotzek estutua. «Saio batera joatean, ez dit buruhauste handirik sortzen itxurak; nola joan, zer jantzi... ni ni naiz eta ez dit batere eragiten jendeak nitaz pentsatzen duenak. Egunaren arabera bake-roekin edo txandalarekin joan naiteke. Saiatzen naiz gauza horiei garrantzi handirik ez ematen».

Hala ere, emakume izatea gatik sentitu izan du pisurik. «Bertso-eskolan gizonezkoekin aritzea egokitu zait. Bi emakume gaude, baina besteak ez du bat-batean egiten, idatziz bakarrik. Nabaritu dut gaiak emateko orduan, beti egokitzen zaidala amaren, alabaren... papera. Bolada batean erreta sentitu nintzen beti paper beretik aritu beharragatik. Baina bertso-eskolan adierazi nuen eta aldaketa gertatu da. Guztiz ulertua izan nintzen eta agian horregatik kontatu nuen, banekielako guztiz ulertua izango nintzela».

Baina, orokorrean, pentsatzen duena eta sentitzen duena kanporatzearen zale da. «Barruan kalte egingo didaten gauzak barruan gordetzea ez zait gustatzen». Horrelakoxea da aurtengo Eskolarteko txapelduna. «Gauza handia lortu dut, baina handiagoak ere lor daitezke. Eta bidean jarraituko dut». •